

NANSZÁKNÉ DR. CSERFALVI ILONA
főiskolai tanár, a neveléstudomány kandidátusa
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola
Debrecen

A szarvasi gazdaszélet hagyományai (1927–1947)

A szarvasi Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Kar gondozásában jelent meg az Agrártörténeti Füzetek 8. száma, amely tartalmazza a gazdaszélet hagyományait. A sorozatszerkesztő Ligetvári Ferenc (egyetemi tanár, az MTA doktora) ráirányítja a figyelmet arra, hogy a nagymúltú intézmények sok olyan eseménnyel büszkélkedhetnek, amelyek önmagukban igazolják szükségességüket. A szarvasi főiskola Tessedik Sámuel – 1780 és 1806 közötti munkájára építve – eszmei utódjának vallja magát. Tessedik ezen rövid idő alatt olyan alapokat épített, amelyeket az utókor büszkén érezhet magáénak. A 20-as évek polgárosodó Magyarországa lehetővé tette az új gyökerek talajba ereszkedését. Az intézmény második megalapítása (1927) óta fokozatos fejlődés szolgálta a friss eszmék megjelenését. Ennek elterjesztése komoly erőfeszítések árán valósulhatott meg.

Az agrártörténeti füzetben nagy tapasztalattal rendelkező szakembereket kívántak megszólaltatni, akik speciális ismeretekkel és gondolatokkal rendelkeznek, így a kéziratokat eredeti formában adják át az Olvasónak. Szolgálni kívánják a magyar agrártársadalmat a lassan feledésbe merülő történetek megmentésével és megjelenítésével.

A karcsú, alig százoldalas füzet két fő témakörrel rendelkezik, egyrészt a szarvasi gazdaszélet hagyományaival, másrészt a gyakorlati oktatás bemutatásával a szarvasi mezőgazdasági középiskolában. A tematikus fejezetek fényképei nem akarnak mindent közölni velünk, hanem gondosan kiválasztott indikátorral emelnek ki néhány jellegzetességet. A kötet leíró jellegű, az elemzéseket a felhasználóra hagyja. Számunkra különösen fontos, hogy a leírtak miként hasznosíthatók a mai pedagógiai gyakorlatban, hogyan lehet ötvözni a múltat a jelenrel. A kiadvány tartalmi érdekessége következtében kellemes olvasmány, tájékozódásra is jól használható, s a fejezetek tükröt tartanak a korabeli mezőgazdasági középiskola elé.

Az első fejezetben *dr. Köhler Mihály* gyűjti össze a szarvasi gazdaszélet hagyományait, ezek közül is kiemeli a gazdaszavatást, a tánciskola szerepét, a Mikulás-estet, a gazdaszbált, a májusi szerenádozást, a fáklvás ballagást, a sárgulást, a halotti jelentés kiadását és az érettségi bankettet. A leírtak átélít, megélt élményekre épülnek, ugyanakkor tükrözik az események személyiség- és közösségformáló hatását, a pedagógusok jellemzőit, a jeles napok hatását az iskolai és a városi életre, a szülők szemléletformálására.

Molnár Imre állította össze a gyakorlati oktatás tapasztalatait. Bemutatja a gyakorlati képzés típusait, és jellemzi a heti gyakorlati foglalkozás, a négyhetes nyári gyakorlat és a hetesi szolgálat feladatait. Egyértelműen kitűnik, miként tudták ebben a képzési formában összekapcsolni az elméleti és gyakorlati ismereteket, hogyan valósult meg a munkára nevelés, és az ehhez kapcsolódó erkölcsi nevelés.

Érdekes színfoltja a kötetnek a mellékletben leírt Mikulási krónika, a szarvasi gazdasznóták, a gazda ifjúsági önképzőkör tevékenysége (1929–1949) *dr. Vincze László* tollából, majd *Schön Márton–Farkas András* jeleníti meg az 1948-as sárgulást, krónikát ír *Molnár Imre* a húszéves találkozó-ról, elbúcsúznak *Farkas András* osztálytársuktól (*dr. Köhler Mihály*), s *Ornyik Sándor* foglalja össze a Szarvason történeteket 50 év távlatából.

Végigbongészva a kiadványt, annak erényeit, feltétlenül el kell ismernünk: könnyen és gyorsan fogyasztható formában informál. A munkát mindazok figyelmébe ajánljuk, akik foglalkoznak a diák-hagyományok feldolgozásával, elemzésével, akik újragondolják iskolájuk pedagógiai programját és ebben a hagyományok szerepét, akik irányítják a diákkormányzatok tevékenységét, és ötleteket adhatnak a különféle hagyományteremtő tevékenységek kidolgozásában, és természetesen a nevelőközösségeknek, akik formálják az iskola arculatát.

(*Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Főiskolai Kar, Szarvas, 2001.*)